

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΝΤΗΣ | Πρόεδρος του ΔΣ του ΣΥΒΙΠΥΣ

Ο νέος Νόμος για την κυκλική οικονομία και η πραγματική αγορά

Υπό συζήτηση στις Ευρωπαϊκές επιτροπές βρίσκεται ο νέος Νόμος για την κυκλική οικονομία (New Circular Economy Act / CEA) και αναμένεται να ξεκινήσει σύντομα και η ανοικτή δημόσια διαβούλευση στην ΕΕ. Ο Νόμος που πρόκειται να δημοσιευτεί το τέταρτο τρίμηνο του 2026, στοχεύει στην ενίσχυση των επενδύσεων, στην ικανότητα ανακύκλωσης της Ευρώπης και στον περιορισμό της υγειονομικής ταφής και της αποτέφρωσης πολύτιμων πρώτων υλών.

Η Ευρώπη μπροστά στην Πρόκληση της Ανακύκλωσης

Ο επικείμενος Νόμος για την κυκλική οικονομία, παρουσιάζει μια μοναδική ευκαιρία για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ελλείψεων που εξακολουθούν να εμποδίζουν την αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων συσκευασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο νέος νόμος για την κυκλική οικονομία είναι κρίσιμος για την Ευρώπη, αλλά απαιτεί ρεαλιστική στρατηγική για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της αγοράς και να επιταχυνθεί η πράσινη μετάβαση.

Σύμφωνα με την Έκθεση Έγκαιρης Προειδοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε το 2024, 10 από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ κινδυνεύουν να μην επιτύχουν το στόχο ανακύκλωσης που έχει τεθεί για το 2025 και αφορά το 65% των απορριμμάτων συσκευασίας. Η έκθεση επισήμανε επίσης τις εκτεταμένες προκλήσεις των κρατών μελών, όσον αφορά την επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης συσκευασιών ανά υλικό.

Ευκαιρία για Ανθεκτική Αγορά και Διαφάνεια

Ο Νόμος για την κυκλική οικονομία, αποτελεί μια τελευταία κρίσιμη ευκαιρία για την αντιμετώπιση των επίμονων διαρθρωτικών ελαττωμάτων που υπονομεύουν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης απορριμμάτων συσκευασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Προσφέρει την ευκαιρία να οικοδομηθεί μια ανθεκτική αγορά δευτερογενών πρώτων υλών στην ΕΕ και να δημιουργηθούν οι απαραίτητες συνθήκες για την εκπλήρωση των απαιτήσεων βιωσιμότητας που ορίζονται σε επίπεδο ΕΕ, όπως αυτές που περιγράφονται στον κανονισμό για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας. Είναι απαραίτητο η CEA να θέσει μια ισχυρή βάση για μεγαλύτερη διαφάνεια και εποπτεία στη διαχείριση των απορριμμάτων συσκευασίας, προωθώντας παράλληλα αυξημένες επενδύσεις σε υποδομές συλλογής, διαλογής και ανακύκλωσης, υποστηρίζοντας τους στόχους της ΕΕ για την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και την ανταγωνιστικότητα. Το δυναμικό των συστημάτων Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού (EPR) για τις συσκευασίες, πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως για την υποστήριξη αυτών των στόχων και η νέα CEA θα πρέπει να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή του άρθρου 8α της οδηγίας-πλαισίου για τα απόβλητα (WFD).

Η ενσωμάτωση στην CEA της αρχής της εξειδίκευσης στο δίκαιο της ΕΕ είναι προαπαιτούμενο, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι ανταποδοτικές εισφορές επανεπενδύονται αποτελεσματικά στη διαλογή, τη συλλογή και την ανακύκλωση συσκευασιών που έχουν σχεδιαστεί για ανακύκλωση.

Η βιομηχανία κάνει έκκληση για την ενίσχυση της δημιουργίας μιας αγοράς της ΕΕ για δευτερογενείς πρώτες ύλες, μέσω της θέσπισης κριτηρίων αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων δημιουργίας διαπεριφερειακών κόμβων κυκλικότητας.

Πραγματικές Προκλήσεις και Νομοθετική Αστάθεια

Οι ρυθμοί που διαμορφώνεται η νέα Ευρωπαϊκή Νομοθεσία είναι όμως διαφορετικοί από την πραγματική οικονομία. Οι βιομηχανίες αντιμετωπίζουν μια σειρά προκλήσεων που περιλαμβάνει το υψηλό κόστος ενέργειας, την έλλειψη ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, τις συνεχείς διαταραχές στην εφοδιαστική αλυσίδα που μεταφράζεται σε μη επάρκεια πρώτων υλών και την επανοτοποθέτηση κρίσιμων πρώτων υλών για τη βιομηχανία παραγωγής υλικών συσκευασίας σε άλλες βιομηχανικές δραστηριότητες, όπως οι αμυντικές δαπάνες.

Δεν πρέπει να παραλείψουμε ότι διανύοντας την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου, το γεωπολιτικό πόκερ με την επιβολή δασμών, επιφέρει μια επιπλέον αβεβαιότητα και αναστάτωση στις αγορές. Τα αποτελέσματα των ανωτέρω είναι η αναπόφευκτη αύξηση των τιμών των διακινούμενων αγαθών που παράγονται, το οποίο όπως είναι αναμενόμενο δεν είναι αποδεκτό από τους καταναλωτές, σύμφωνα και με τις τελευταίες μελέτες που δημοσιεύτηκαν. Οι πράσινες και φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές αγαθών δεν είναι στην πρώτη σειρά προτίμησης και το κυρίαρχο κριτήριο είναι πλέον η τιμή.

Η νέα σύνθεση του Ευρωκοινοβουλίου έχει διαφοροποιήσει το ρυθμό εφαρμογής της πράσινης μετάβασης σύμφωνα με τα πρόσφατα δεδομένα, όπως η αναβολή που ανακοινώθηκε στις 23 Ιουνίου 2025 της τελικής συζήτησης μετά την ένσταση της Ιταλίας για την υιοθέτηση της Οδηγίας περί πράσινων ισχυρισμών (green claims directive). Αξίζει να σημειωθεί, ότι στις 3 Απριλίου 2025 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψήφισε με συντριπτική πλειοψηφία την αναβολή της εφαρμογής της Οδηγίας της ΕΕ για δύο έτη σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων, σχετικά με την Υποβολή Αναφορών για την Εταιρική Βιωσιμότητα (CSRD) και της Οδηγίας για την Εταιρική Δέουσα Επιμέλεια (CS3D).

Τον Απρίλιο 2025 η Ευρωπαϊκή επιτροπή έλαβε μέτρα για την απλούστευση της εφαρμογής του κανονισμού της ΕΕ για την αποψίλωση των δασών 2023/1115, μετά τη δωδεκάμηνη αναβολή εφαρμογής του. Το Σεπτέμβριο 2025 θα συνεχιστούν οι συζητήσεις στις ευρωπαϊκές επιτροπές για νέες αλλαγές και απλοποιήσεις του κανονισμού, ενώ πολιτικοί σχηματισμοί στο Ευρωκοινοβούλιο στοχεύουν να επιτύχουν μια νέα πολύμηνη αναβολή εφαρμογής του κανονισμού.

Ρεαλιστική Ευρωπαϊκή Στρατηγική

Το αιτούμενο είναι μια νέα ρεαλιστική Ευρωπαϊκή στρατηγική, που θα θωρακίσει την Ευρωπαϊκή βιομηχανία, που θα απλοποιήσει τους νομοθετικούς πολύπλοκους φραγμούς, μια ρεαλιστική πολιτική που δε θα βασίζεται σε αόριστους οδικούς χάρτες, αλλά θα παρέχει στη βιομηχανία την εργαλειοθήκη εφαρμογής και όλες τις απαραίτητες δευτερογενείς νομοθεσίες (κατά εξουσιοδότηση πράξεις και εκτελεστικές πράξεις).

Στις μέρες που διανύουμε, το μόνο βέβαιο είναι ότι «εχθρός μας είναι ο χρόνος» και οι άμεσες ενέργειες σε κεντρικό ευρωπαϊκό επίπεδο είναι το ζητούμενο.

